

Uluslararası Muhasebe Standardına ve Vergi Mevzuatına Göre Karşılık Nedir?*

Yasemin GÜL¹

Özet

İşletmenin gelecekteki yükümlülüklerini karşılıklar belirler. Karşılıklar, geçmiş olaylardan kaynaklanan, tutarı ve zamanı kesin olarak belli olamayan muhtemel borçlardır. Karşılıklar konusunu detaylı olarak inceleyen Türkiye Muhasebe Standartları'ndan, TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlık Standardıdır. Bu standart muhtemel borç niteliğindeki karşılıkların nasıl ölçüleceği konusunda kurallar belirlemiştir. Muhasebe temel kavramlarından biri olan ihtiyatlılık ilkesi gereği işletmeler muhtemel zararlar için karşılık ayırmaktadırlar. Fakat vergi mevzuatında karşılıkların ayrılması konusu kesin bir hükme bağlanmamıştır. İşletmenin dönem kar ve zararını önemli derecede etkileyecek karşılıklarda, vergi mevzuatında ve standartta farklılıklar görülmektedir. Bu çalışmada, karşılıkların TMS 37'e ve vergi mevzuatına göre; tanımı, ölçülmesi, hesaplama yöntemleri ve diğer yükümlülüklerden farklılıkları incelenmiştir. Vergi mevzuatına göre karşılıkların ticari borç ve yedek akçe gibi borçlardan farklılıkları ortaya konmuştur. Karşılık ayırmak için vergi mevzuatında giderin oluşması gerekirken, standart için giderin oluşma ihtimaline göre karşılık ayrılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: TMS 37, Karşılıklar, Yükümlülük

What is the Provision International According to Accounting Standard and Tax Legislation?

Abstract

Provisions determine the future liabilities of the enterprise. Provisions are probable liabilities arising from past events, the amount and time of which are uncertain. TAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets is one of the Turkish Accounting Standards that examines the provisions in detail. This standard sets out rules on how to measure probable liability provisions. In accordance with the precautionary principle, which is one of the basic concepts of accounting, businesses allocate provisions for possible losses. However, the issue of the separation of provisions in the tax legislation has not been determined definitively. There are differences in the provisions, tax legislation and standards that will significantly affect the profit and loss of the enterprise. In this study, according to TAS 37 and tax legislation, the provisions are; definition, measurement, calculation methods and differences from other obligations are examined. According to the tax legislation, the differences of the provisions from the debts such as commercial debt and reserve funds have been revealed. In order to allocate a provision, an expense is required in the tax legislation, while a provision is made for the standard according to the probability of occurrence of the expense.

Keywords: IAS 37, Provisions, Liability

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Submitted: 16.11.2021 Makale Kabul Tarihi / Accepted: 20.1.2022

* Bu çalışma Prof. Dr. Ahmet Hayri DURMUŞ danışmanlığında Yasemin GÜL tarafından hazırlanmakta olan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Denetim Programı, İstanbul/Türkiye, yasemin.gul@istanbuliticaret.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0001-7902-124X>

Atf (Citation): Gül, Y. (2022). Uluslararası muhasebe standardına ve vergi mevzuatına göre karşılık nedir?. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi* 2(1), 34-47.

1. GİRİŞ

Finansal tabloların amacı tüm ülkelerin muhasebe alanında ortak bir dil konuşmasını sağlamak ve finansal tablo kullanıcılarına, paydaşlara ve üçüncü kişilere doğru, güvenilir ve gerçeği yansıtacak şekilde bilgi sunmaktır. Karşılık konusu da finansal raporlama açısından önemli bir yere sahiptir. Karşılık tutarı işletmenin mali kazancının tespiti açısından olduğundan az ayrılırsa şirket karlılığını arttırmakta, çok ayrılırsa da şirket karlılığını düşürmektedir.

TMS 37 standardının amacı karşılıkları, koşullu borç ve varlık kavramlarını detayları ile ortaya koymaktadır. Amaçları, anlam farklılıkları, hesaplama yöntemleri bir kurala bağlanmıştır. Dipnotlarda gerekli bilgiler açıklanarak gelecekteki borç ve varlıklar için ipucu vermektedir.

Muhasebe temel kavramlarından biri olan ihtiyatlılık kavramı önemli bir yere sahiptir. İhtiyatlılık, muhasebe olaylarında temkinli davranılmasıdır. Gerçekleşme ihtimali olan gider ve zararlar için karşılık ayrılır. Gelir ve giderlerin ilgili oldukları dönemde işleme alınması gerekir. Karşılıklar muhasebe uygulama genel tebliğine göre muhasebenin temel sorumluluklarına göre ayrılmalıdır. Fakat vergi mevzuatında yasal hükme bağlanmamıştır.

Karşılık terimi; Vergi Usul Kanununa göre, aktif değerdeki azalmaları ifade etmektedir. TMS 37 Karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklar standardına göre ise karşılık; gerçekleşme zamanı ve tutarı belli olmayan yükümlülüklerdir. Karşılıklar konusunda vergi mevzuatında bazı düzeltmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Standart gibi ticari borçlar ve karşılıklar arasındaki farklar, ayrıntılı olarak hesaplama yöntemleriyle çalışılmalıdır. İhtiyari bırakıldığı için çoğu işletme gider olduğu zaman muhasebeleştirilmektedir.

Bu çalışmada karşılık terimi standarda göre ayrıntılı olarak açıklanmış ve karşılık oluşma adımları ele alınmıştır. Karşılıklar ile diğer borç kavramları ve yedek akçeler arasındaki farklılıklar ve ilişkiler vurgulanmıştır. Vergi mevzuatının maddelerine göre karşılıklar açıklanmış ve mevzuatlara göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Koşullu borç ile aralarındaki farklılık ortaya konmuştur. Muhtemel borç örnekleriyle birlikte vergi mevzuatına ve standarda göre karşılaştırmalar yapılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu çalışmada Vergi Usul Kanunu'na ve Türk Ticaret Kanunu'na göre karşılık terimi açıklanmış ilgili sayılı maddeler incelenmiş ve karşılaştırmalar yapılmıştır. Kamu Gözetimi Kurumundan resmî gazete sirküleri incelenmiştir. Standarda göre karşılık kavramı açıklanmıştır. Karşılıkların oluşma şartları, muhasebeleştirme koşulları, hesaplama şekli ve yöntemleri mevzuata göre ele alınmıştır.

Özkan (2000) "*Karşılıklar ve Muhasebe Uygulamaları*" adlı çalışmasında vergi mevzuatına göre karşılıkların ayırt edebilme özelliği üzerinde durmuştur. Gençoğlu (2007) "*Türkiye Muhasebe Standartları ve Uygulamalar*" adlı kitabında tahakkuk ve karşılık farklarını tespit etmiştir. Örtün, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2008) "*Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları*" adlı kitabında karşılıkların ,koşullu yükümlülük ve varlık konusunu açıklamıştır .Farklılıklarını uygulama örneklerle birlikte ortaya koymuştur. Akbulut (2012) "*Karşılaştırılmalı TMS/TFRS-Vergi Uygulamaları ve Sonuçları*" kitabında karşılıklara vergi mevzuatına ve standarda göre detaylı açıklamalarla yer vermiştir. Karapınar (2012) "*Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı*" çalışmasında işletmelerin doğru karşılık ayırabilmesi için yükümlülükleri açıklama, ayrılan karşılıkların dipnotlarda sunabilmesi ve standardın kapsamını açıklamıştır. Bozkurt (2013) "*Şirketlerde Yedek Akçe*" çalışmasında yedek akçenin tanımına yer vermiştir. Bozkurt (2013) "*Türkiye Muhasebe Standartları*" kitabında karşılıklar konusu örnek uygulamalar ile birlikte hesaplama yöntemleri anlatılmıştır. Ataman ve Akay (2014) "*Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma*" kitabından karşılıklar ve koşullu borçlar arasındaki ilişkilere değinilmiştir. Şavlı (2014) "*Uluslararası /Türkiye Finansal Raporlama Standartları*" çalışmasında karşılıkların diğer borçlardan farklılıklarını tespit etmiştir. Yılmaz (2014) "*TMS 19 Standardında Kıdem Tazminatları Karşılığının Muhasebeleştirilmesi*" çalışmasında karşılıkların vergi mevzuatında en belirgin konusu olan kıdem tazminat karşılığını incelemiştir. Burada muhasebenin ihtiyatlılık kavramı gereği kıdem tazminatı karşılığı ayrılması gerektiği ,etkileri ve hesaplama şekilleri ortaya konmuştur. Mahutova (2015) "*IAS 37 Provisions,Contingent*

Liabilities and Contingent Assets “çalışmasında karşılıkların tanımında diğer borçlardan ayrımı, koşullu borçlar ve koşullu varlıklardan farklılıkları ortaya konmuştur. Yıldırım (2016) “TMS 37-Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar Standardında Çevresel Düzenleme Karşılığının İncelenmesi ve Türkiye Uygulaması” çalışmasında çevresel zarar karşılıkları konusu incelenmiş. Sektör bazlı karşılıklar tespit edilmiştir. Ulusoy ve Tuncer (2017) “*Yedek Akçeler*” çalışmasında karşılıkların kullanım amacı yedek akçelere göre daha kısıtlı tutulduğu tespit edilmiştir. Sağlam ve diğerleri (2018) “Örneklerle UFRS Kayıtları” adlı çalışmalarında karşılıkların farklı şekillerde ortaya çıkabileceği ve diğer borç karşılıkları kalemlerini tespit etmeye çalışmışlar. Foley (2018) “*IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets*” çalışmasında standardın amacı ve kullanım yöntemleri açıklanmıştır. Eğer karşılık olması gerekenden farklı hesaplanırsa işletmeye etkileri ortaya konmuştur. Şen ve diğerleri (2018).” *BOBİ FRS'nin Muhasebe Uygulamalarına Getirdiği Değişiklikler*” çalışmalarında BOBİ FRS yer alan ilkelerin TMS/TFRS ve Vergi Usul Kanunu ile karşılaştırmalar ortaya konmuştur. Aköz (2019) “*TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı.*” Garantili satışlarda karşılık konusu uygulama örneği ile hesaplama yöntemi ile açıklanmıştır. Sevilengül (2020) “*Muhasebede Karşılıklar*” konusunda yedek akçe ve karşılıklar arasındaki önemli farklar tespit edilmiştir. Deloitte (2021) “*Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets*” çalışmasında İngiltere merkezli firma çalışmasında, standarda göre karşılık tanımı yapılmıştır. Damnoenwong (2021) “*IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets*” çalışmasında karşılıkların, koşullu borç ve varlıkların ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Hangi durumlarda karşılık olacağı açıklanmıştır. Aslanertik (2021) “*Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar*” çalışmasında standarda göre tanımlarında ve ölçüm hesaplama yöntemlerine ortaya koymuştur.

3. TMS 37 STANDARDINA GÖRE KARŞILIKLAR

3.1. Karşılık Kavramı

TMS 37 Standardına göre karşılıklar “*gerçekleşme zamanı ve tutarı belli olmayan yükümlülüklerdir*” (TMS 37, 2019: 1). Standardın bahsettiği “belirsizlik” kelimesi burada önemlidir. Eğer yükümlülük tutarı ve zamanı kesinse, o zaman ticari borç veya tahakkuk olarak tanımlanmış olur. Burada karşılık aranmaz (Mahutova, 2015) .

Bir başka tanıma göre karşılık; işletmenin geçmişte yapmış olduğu işlemlerden ekonomik fayda içeren kaynakların çıkışı halinde ve finansal tablolara yansıtılacak duruma gelmiş yükümlülüklerdir. Gerçekleşme zamanı ve tutarı belli değildir (Sağlam ve diğerleri, 2018: 499).

Karşılıklar yükümlülüğün yerine getirilmesi için gerekli harcamaların en iyi tahmini ile ölçülür ve paranın zaman değeri önemli olduğu durumlar da yükümlülüğü yerine getirebilmek için gerekli harcamaların bugünkü değerini yansıtır (Deloitte, 2021).

Karşılıklar değişik şekillerde ortaya çıkabilirler. Örnek olarak borç karşılıkları kalemleri aşağıdaki gibidir (Sağlam ve diğerleri, 2018: 508):

- Satışlarda garanti karşılıkları
- Yeniden yapılandırma karşılıkları
- Çevre düzenleme karşılıkları
- Maddi duran varlıklar sökme ve restorasyon maliyetleri
- Satış primi karşılıkları
- Dezavantajlı sözleşme muhtemel zarar karşılıkları
- Hizmet süresi sonrası tesisin ilk duruma getirilmesi karşılıkları

TMS 37. 7.maddesinde; Ülkemizde karşılıklar terimi, amortisman, varlıklarda değer düşüklüğü ve şüpheli alacaklar da kullanılır. Fakat varlıkların defter değerinden değişikliğe ilişkin düzeltmeler bu standardın konusunu içermez (TMS 37, 2019: 1).

TMS 37' 63.maddesinde gelecekteki faaliyet zararları için karşılık ayrılmaz. Gelecek faaliyet dönemlerinde zarar edileceği beklentisi, varlıkların değer düşüklüğünün göstergesidir.

İşletme “TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü” Standardı çerçevesinde, varlıklarda değer düşüklüğü olup olmadığını kontrol eder (TMS 37, 2019: 1).

3.2. Karşılık İle İlgili Diğer Tanımlar

TMS 37,10.maddesinde; Standartta geçen tanımların açıklamaları aşağıdaki gibidir.

- **Yükümlülük:** Geçmiş olaylardan kaynaklanır ifası halinde ekonomik kaynakların işletmeden çıkmasını gerektirir.
- **Sorumluluk Doğuran Olay:** İşletmenin söz konusu yükümlülüğünü yerine getirmekten başka bir seçeneğinin olmaması sonucunu doğuran, hukuki veya zımni bir kabulden doğan yükümlülük oluşan olaydır.
- **Hukuki yükümlülük:** Sözleşme yasal düzenleme veya diğer kanuni uygulamadan kaynaklanan yükümlülüklerdir.
- **Zımni kabulden doğan yükümlülük:** İşletmenin geçmiş uygulamaları, yayımlanmış olduğu politikalar veya işletmenin belirli sorumlukları üstleneceğine ilişkin taahhüt etmesine üçüncü kişilerin bir beklenti içine girmiş durumu zımni kabulden doğan yükümlülük olarak tanımlamaktadır (TMS 37, 2019: 2).
- **Koşullu Borç:** Gelecekteki bir olayla teyit edilecek geçmiş bir olası yükümlülük veya geçmiş olaylardan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüktür. Bu yükümlülüğü yerine getirmek için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkışının (%50’den az) muhtemel olmamasıdır. Yükümlülük tutarının güvenilir olarak ölçülmemesidir (Damnoenwong , 2021).
- **Koşullu Varlık:** İşletmenin geçmiş olaylarından kaynaklanan ileride gerçekleşip gerçekleşmeyeceği belli olmayan varlıktır (TMS 37, 2019: 2).

3.3. Karşılıkların Amacı

TMS 37 standardı yürürlüğe girmeden önce karşılığın nasıl uygulanacağı konusunda belirsizlikler vardı. Bu belirsizlikler de muhasebe işlemlerinde suüstimallere yol açmıştır. Şirketler büyük karşılıklar ayırıp karlılığı azalttılar, karşılığı ayırmadıklarında ise karlılığı yükselttiler (Foley,2018).

Karşılıkların ayrılmasının nedeni, finansal tablo kullanıcılarına ve yatırımcılara yanıltmadan doğru bilgiyi sunmaktır. Muhasebe ilkelerine göre, tabloların şeffaf ve güvenilir olması açısından da önemli bir yere sahiptir. Dönemsellik ilkesine göre o döneme ait gider kalemi ilgili dönem de borç yazılmalıdır. Yani karşılıklar muhasebedeki temel sorumlulukların görevlerini yerine getirmektedir.

3.4. Karşılıkların Muhasebeleştirilme Şartları

TMS 37, 14.maddesinde; Bir karşılık, aşağıdaki koşulların varlığı halinde finansal tablolara yansıtılır.

- Geçmiş bir olaydan kaynaklanan mevcut bir yükümlülüğün (hukuki veya zımni) bulunması;
- Yükümlülüğün yerine getirilmesi için ekonomik fayda içeren kaynakların işletmeden çıkmalarının muhtemel olması,
- Yükümlülük tutarının güvenli bir biçimde tahmin edilebiliyor olması.

Yukarıdaki koşulların karşılanmaması durumunda, karşılık tutarı finansal tablolara yansıtılmaz (TMS 37, 2019:2).

3.5. Karşılıkların Oluşması

Yükümlülük doğuran olay karşılıktır. Eğer yükümlülük yoksa karşılıkta doğmaz. İşletme yönetimi yükümlülük için karar veremeyebilir. Yükümlülüğün olma ihtimali olmama ihtimalinden yüksek ise yükümlülük varmış gibi kabul edilir. Yükümlülük sebebi ne ise sorumluluk doğuran olay o dur. Sorumluluk doğuran olay ise iki şekilde ortaya çıkar. Hukuki kabul; Hukuki olarak sorumlu olduğu kabuldür. Zımni kabul ise; işletme veya işletme yönetimin kendi kabulünden sorumlu olduğu yükümlülüğüdür.

3.6. Karşılıkların Diğer Yükümlülükten Farkı

Karşılıklar, ait olduğu ödemeye ilişkin olarak gelecekte yapılacak harcamanın zaman ve tutarının kesin olmaması nedeniyle, ticari borçlar, tahakkuk ve diğer yükümlülüklerden ayırt edilebilir (Gençoğlu, 2007:274).

Karşılıklar ayrı olarak gösterilirken, tahakkuklar ise genellikle ticari veya diğer borçların bir parçası olarak gösterilir (TMS 37, 2019: 3).

Bilançonun yükümlülük kısmında farklı kalemler yer almaktadır. Ticari borçlar ise konusu belli, faturası gelmiş ve ne zaman ödeneceği bellidir. Gider Tahakkukları ise önceden ne kadar ödeme yapılacağı bellidir. Fakat faturası henüz gelmemiştir (Şavlı, 2014: 189).

Karşılıklar tutarı ve zamanı belli olmayan muhtemel borç niteliğindedir. Karşılık olabilmesi için yukarıda belirtilen 3.5 başlığındaki koşulların sağlanması gerekir bu durumda finansal tablolara yansıtılır.

3.7. Karşılıklar ve Koşullu Borçlar Arasındaki Fark

Tüm karşılıklar, zaman ve tutar açısından kesin olmadıklarından dolayı koşulludur. Koşullu kelimesi, işletmenin kontrolünde olmayan ve ileride gerçekleşip gerçekleşmemesi mevcudiyeti ile teyit edilecek, finansal tablolara yansıtılmayan borç olarak muhasebeleştirilmeyen varlık ve yükümlülükleri açıklamak için kullanılır (Ataman ve Akay, 2004: 327).

Koşullu borçlar ve karşılıklar gelecekteki işletmenin üstleneceği bir yükümlülüğün bahsetmektedir. Koşullu borçlarda, yükümlülüğün gerçekleşme kesinliği yoktur. Bu yükümlülük tutarı da tahmin edilememektedir. Borcun gelecekte oluşma ihtimali kesin değildir. Bu özelliği ile karşılıklardan ayrılmaktadır (Sağlam ve diğerleri, 2008: 845).

Koşullu Borçlara tutarı ölçülemiyorsa finansal tablolar da dipnotlarda yer verilir. Çünkü muhasebeleştirme şartlarını sağlamadığından dolayı bir borç veya yükümlülük olarak muhasebeleştirilmez. Genellikle tutarı hesaplanamayan davalarda (devam etmekte olan), teminat mektuplarında, tazminatlarla ortaya çıkmaktadır. Eğer bu borç tutarı hesaplanıyorsa karşılık ayrılır. Karşılıklar ise güvenilir bir şekilde tahmin edildiği için kriterleri sağladığı için muhasebeleştirilir ve karşılık ayrılır.

3.8. Karşılıkların Tutarının Hesaplanması

Karşılık tutarları doğru ve güvenilir bir şekilde ölçülmelidir.

TMS 37'e göre 39,40 ve 45. maddesinde de belirtildiği üzere karşılık tutarını ölçmek için aşağıdaki yöntemler kullanılır. (TMS 37, 2019: 6).

3.8.1. Beklenen Değer Yöntemi (İstatiksel Tahmin Yöntemi)

İstatiksel tahmin metodun ismidir. Muhtemel sonuçlara aralığın tespit edildiği durumlardan ve bu aralıkların her bir noktanın diğerine benzediği durumlardan, aralığın orta noktası bulunur.

Örnek; Bir işletme garantili olarak beyaz eşya ürünü satmıştır. Garanti süresi 1 yıldır. Gelecekteki ürünlerin hatasına ve onarımına ilişkin maliyet oluşmaktadır. İşletme geçmiş deneyimlerinden ve gelecekteki hatalarına istinaden veri analizi yapmıştır. Satılan ürünlerin %80 'inin hatasız olacağı, %15'inin küçük hatalar %5'nin ise büyük hatalar içereceğini gözlemlenmektedir. Satılmış ürünlerin maliyeti ise 2 Milyon TL'dir. Garanti yükümlülük karşılık tutarı aşağıdaki gibidir.

Beklenen değer yöntemine göre:

$$(%80 \times 0) + (%15 \times 2\text{Milyon TL}) + (%5 \times 2\text{Milyon TL}) = 400.000 \text{ TL}$$

3.8.2. En Muhtemel Sonuç Yöntemi

Tek bir sorumluluğun ölçüldüğü durumlardan, en muhtemel sonuç borcun en gerçekçi tahmini olabilir. Böyle durumlarda işletme diğer olası sonuçları değerlendirir. Diğer sonuçların en olası sonuçtan genellikle yüksek ya da genellikle düşük olduğu durumda, en iyi tahmin söz konusu daha yüksek ya da daha düşük miktar olur.

3.8.3. Bugünkü Değer Yöntemi

TMS 37 madde 45'e göre, karşılık tutarında, paranın zaman değerinin önemli olduğu olaylarda, yükümlülüğün yerine getirilmesi için gerekeceği tahmin edilen giderlerin bugünkü değeridir Bu durumlardan karşılıklar iskonto edilir (TMS 37, 2019: 7).

3.9. Karşılıklar ile İlgili Örnek Uygulamalar

Örnek 1: Jasmino adında bir işletme 3 yıl garantili bulaşık makinesi satmaktadır. İstatistik verilere göre her 100 bulaşık makinesinin %70'i hatasız % 20'si az hatalı, %10 ise çok hatalı üretilmektedir. Az hatalı olanların onarım gideri 200 TL/adet, çok hatalı olanların onarım gideri ise 400 TL/adet tir. İşletme 2012 yılında 2000 adet bulaşık makinesi satmıştır. Dönem sonunda, karşılığa ilişkin tutarı hesaplayınız.

Bulaşık makinesi için 3 yıllık karşılık ayırmalıyız.

Bilgilere göre:2000 adet bulaşık makinesinin

Üretim için $2000 \times \%70 = 1400$ adet hatasız

Az hatalı üretim için $2000 \times \%20 = 400$ adet

Çok hatalı üretim için $2000 \times \%10 = 200$ adet

Onarım gideri az hatalılar için; $400 \text{ adet} \times 200 \text{ TL} = 80.000 \text{ TL}$

Onarım gideri çok hatalılar için: $200 \text{ adet} \times 400 \text{ TL} = 80.000 \text{ TL}$

İşletme 3 yıl boyunca ayırması gereken karşılık tutarı $160.000 \text{ TL} (80.000+80.000)$ 'dir (Aköz, 2019).

Burada 3.5 maddesinde belirttiğimiz üzere karşılık olma kriterlerinin sağlamıştır ve karşılık ayrılmıştır.

Örnek 2: Lojistik taşımacılık yapan işletme değeri 80.000 TL olan bir yükü kaybetmiştir. Sigorta firması da kaybın %90'nını karşılayacağını ve bir çekin gönderildiği belirten e-posta göndermiştir. Uluslararası acente ise hem kaybolan malın değeri olan 80.000 TL hem de gecikmeden kaynaklanan gider için 10.000 TL tutarında toplam 90.000 TL'lik bir dava açılmıştır. Avukatın görüşüne göre:80.000 TL ödenmesi olasıdır. Fakat 10.000 TL ödenmesi uzak bir ihtimal olarak değerlendirmiştir. Bu gider taşımacılık sözleşmesinde bulunmamaktadır.

- Bu olayda 72.000 TL ($80.000 \text{ TL} \times \%90$) tutarında bir koşullu varlık dipnotlarda yer verilmelidir.
- 80.000 TL için ise karşılık kaydı yapılmalıdır.
- 10.000 TL için dipnotlarda açıklanması gerekmemektedir. Çünkü olma ihtimali uzaktır (Aslanertik, 2021).

Örnek 3: Dava ile ilgili karşılık örneği aşağıda açıklanmıştır (Bozkurt, 2013: 312).

2015 yılında Ekim ayında Rose işletmesi günlük yaklaşık 5.000 kadar kişiye yemek servisi yapan bir işletmedir. Fakat müşterilerinden neredeyse tamamı zehirlenmişler ve hastanelik olmuşlardır. Bu olay sonucunda müşteriler dava açmış ve ihmali sonucu işletmeden sağlıklarında meydana gelen zararlar için tazminat talep etmişlerdir. İşletme ihmali olduğunu kabul etmiştir. Mahkeme müşterilere verilecek tazminat tutarını belirleyecektir. Karar zamanı belirsizdir. Ancak işletme avukatları 31.12.2015 tarihi itibarıyla 1 yıl içerisinde mahkemenin sonuçlanacağını ve mahkeme tarafından hükmedilecek tutarın da %85 ihtimalle 400.000 TL ve %15 ihtimalle de 800.000 TL olacağını tahmin etmektedir.

- Bu olayda, geçmiş olaydan mevcut bir yükümlülüğün bulunması
- Ekonomik fayda içeren kaynak çıkışın muhtemel olması
- Yükümlülük tutarının güvenilir şekilde tahmin edilebiliyor olması nedeniyle, karşılık ayrılması söz konusudur.

Ödenecek tazminat tutarının beklenen değer formülü ile;

$(\%85 \times 400.000 \text{ TL}) + (\%15 \times 800.000 \text{ TL}) = 460.000 \text{ TL}$ karşılık ayrılacaktır.

Örnek 4: Garanti satış karşılık tutarı örneği aşağıdaki gibidir (Şavlı, 2014: 191).

Jasmino işletmesi satmakta olduğu akıllı telefon aksesuarları ürünleri için müşterilerine 1 yıl garanti vermektedir.31.12.2019 tarihi itibari ile satılmış 200.000 adet ürün bulunmaktadır. İşletme geçmiş tecrübelerine dayanarak ve veri analizlerine göre; satılan ürünlerin %85’inde herhangi bir hasar çıkmayacağını, %10 ‘unda her biri ortalama 20 TL tutması beklenen küçük tamiratlar gerekebileceğini, %5’inde ise maliyet ortalama 80 TL olan büyük tamiratlar gerekeceğini tahmin etmektedir. İşletme 31.12.2018 tarihi itibariyle finansal tablolarına yansıtılmış olduğu garanti karşılığı 800.000 TL’dir.

31.12.2019 tarihi itibariyle;

Garanti karşılıkların tahmin oranları	%5	%10	% 85
Toplam satış (200.000 adet ürün)	10.000 adet	20.000 adet	170.000 adet
Birim maliyet	80 TL	20 TL	-
Tahmin edilen toplam maliyet	800.000 TL	400.000 TL	
Ayrılması gereken garanti karşılığı	1.200.000 TL		

31.12.2019 tarihi itibariyle finansal tabloda yansıtılacak olan garanti karşılığı tutarı:1.200.000 TL’dir.

İşletmenin 31.12.2018 tarihi itibari ile hesaplanmış garanti karşılığı 800.000 TL

2018 ve 2019 yıl sonunda hesaplanan tutar ile arasındaki fark 400.000 TL’nin düzeltilmesi yeterli olacaktır.

31.12.2018 karşılık tutarının 31.12.2019 finansal tablolarına etkisi:

Geçmiş Yıllar Karları	800.000
Karşılıklar	800.000
-Garanti Karşılıkları	

31.12.2019 tarihi itibariyle karşılık tutarının düzeltilmesi;

Satışların Maliyeti	400.000
Karşılıklar	400.000
-Garanti Karşılıkları	

4. VERGİ USUL KANUNU’NA GÖRE KARŞILIK KAVRAMI

Vergi Usul Kanunu’ nun 288.maddesine göre karşılık “Hasıl olan veya husulü beklenen fakat miktarı katıyetle kestirilemeyen ve teşebbüs için bir borç mahiyetini arz eden belli bazı zararları karşılamak maksadıyla hesaben ayrılan meblağlar “olarak tanımlamıştır (V.U.K,1961: 3538).

Yukarıdaki 288.madde hükmüne göre karşılık ayrılması için; işletme için zarar konusu olmalıdır. Gerçekleşen veya ileride gerçekleşmesi muhtemel olan zarar niteliği taşınmalıdır. Bu zarar borç niteliğinde olmalıdır. İşletmenin öz sermayesini azaltıcı özelliğinde olmalıdır. Bu belirtilen koşulların oluşması halinde karşılık ayrılır (Özkan, 2000: 181).

Vergi Usul Kanunu’nun 323.maddesinde şüpheli alacak kaydının yapılabilmesi için birkaç koşuldun bahsedilmiştir (V.U.K, 2019).

“Ticari ve zirai gibi kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ilgili olmak şarttır.

-Dava veya icra safrasında bulunan alacaklar

-Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesi rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar, şüpheli alacak sayılır”

Burada şüpheli alacak kavramının tanımı açıklanmıştır. Hangi durumlarda yapılacağı belirtilmiştir. Bu karşılığı ayırmak için kanundaki şartların sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Fakat karşılıklar konusunda vergi mevzuatında bu konu bir hükme bağlanmadığından karşılık ayrılmamaktadır. Şüpheli alacaklar da olduğu gibi ayrı bir düzenlemeye gerek vardır.

Vergi Usul Kanunu’nda tahakkuk gereği gerçekleşmesi beklenen zararların kesinleşmesine göre gider yazılır. Standarda göre ise kesinleşmesini beklemeden finansal tablolara yansıtılır. Vergi mevzuatında ise bu borç ödendikleri dönemde gider yazılır. Yani ödeme esasına bağlanmıştır (Akbulut, 2012: 871).

Vergi Usul Kanunu’nun 278.maddesinde stok değer düşüklüğü karşılığından, 279.maddesinde menkul kıymet değer düşüklüğü karşılığından, 323.maddesinde şüpheli alacak karşılığından bahsetmiştir. Fakat standardın bahsettiği karşılıklar varlığın değerindeki değişimler değildir. Buradaki karşılık muhtemel borç niteliğinde olan yükümlülük tutarındır.

Türk Ticaret Kanunu’nun 6102 sayılı 75.maddesine göre karşılık; şüpheli ve doğabilecek muhtemel zararlar için standardın kurallarına istinaden karşılık ayrılır. Ayrıca bu kaybı, aşağıdaki işlemlerden doğabilecek muhtemel zarar olarak nitelendirmektedir (TTK, 2011).

Bilançoda, karşılıklar ayrı olarak gösterilirken, ticari borçlar ve tahakkuklar borçların parçası olarak gösterilmektedir.

Tekdüzen hesap planında adında karşılık terimi geçen hesaplar bu standart kapsamında değildir.

- 119 Menkul Kıymet Değer Düşüklüğü Karşılığı
- 129 Şüpheli Ticari Alacak Karşılığı
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı
- 370 Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı
- 372 Kıdem Tazminat Karşılıkları
- 373 Maliyet Giderleri Karşılığı

Karşılıklar Türk muhasebe literatüründe iki şekilde ayrılmaktadır. Bunlar (Örten ve diğerleri, 2008: 572);

- Aktif Değer Azalış Karşılıkları (Varlıklarda Değer Düşüklüğü Karşılığı)
- Borç ve Yükümlülük Karşılıklarıdır

a) Aktif Değer Azalış Karşılıkları

Aktif düzenleyici hesaplar, bilançonun aktif bölümünde pasif karakterli ve sonunda “(-)” işareti yer alır. “Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı”: Stokların değerinde azalmasına neden olan hasarında değer ne kadar azaldığını gösterir. Aynı şekilde “Bağlı Menkul kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı” hesabı da bağlı menkul kıymetlerin piyasa ve borsa değerinde oluşan azalmalar bu hesapta gösterilir. Buradaki karşılıklar varlıklardaki değer ayarlamaları veya düzeltmeleridir. TMS 37 Standardın bahsettiği karşılık terimi bu hesaplardaki karşılıklar değildir.

- 119 Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)
- 139 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)
- 158 Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 199 Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-)
- 229 Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)
- 239 Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)
- 241 Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)
- 244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

---

247 Bağlı Ortaklıklar Sermaye Payları Düşüklüğü Karşılığı (-)

249 Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı (-)

298 Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)

b) Borç ve Gider Karşılıkları

Bilanço tarihinde ortaya çıkan tutarı ve zamanı tam olarak bilinmeyen borç ve gider hesaplarıdır.

Standart bu karşılıkları düzenlemektedir. İşletme geçmiş olaylardan kaynaklanan ve ifası halinde ekonomik kaynakların işletmeden çıkması durumunda ve yükümlülüğün tutarının güvenilir tahmin edilebiliyor olmasında durumunda karşılık ayrılır.

Aşağıdaki **Tekdüzen hesap planında** adında karşılık terimi geçen hesaplardır.

370 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları

371 Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)

372 Kıdem Tazminatı Karşılığı

373 Maliyet Giderleri Karşılığı

379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

472 Kıdem Tazminatı Karşılığı

479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları

Ayrıca Türkiye’de muhasebedeki karşılığa ek olarak yedek karşılığını ekleyebiliriz.

c) Yedek Niteliğindeki Karşılıklar

Yedek Akçe tanımı; şirketlerin yıllık net karlarından belli oranda ayrılarak, ortaklara dağıtılmayıp şirkette yedek sermaye olarak tutulur. Tutulan bu paraya yedek akçe denir (Bozkurt, 2013).

Karşılıklar gider veya zarardan, yedekler ise dağıtılmamış kardan ayrılan kısımdır. Bir kalemin karşılık veya yedek olmasını belirtilen kriterler birbirinden farklıdır. Birinin dönem gelirinden diğerini ise net kardan indirilerek oluşmaktadır (Sevilengül, 2020).

Karşılıklar zarar veya masraflar için değil, ileride ortaya çıkabilecek teslim ve taahhütlerde oluşan zararlar için ayrılabilirler. Yani karşılıklar kullanım amacı tahdidi sayılmamakla birlikte, yedek akçelere göre daha kısıtlı tutulmuştur (Ulusoy ve Tuncer, 2017: 1974).

4.1. Vergi Usul Kanunu’na ve Standarda Göre Muhtemel Borçları Karşılaştırma

Ülkemizde vergi mevzuatına ve standarda göre en belirgin fark eden konular;

- Garanti satış karşılığı,
- Kıdem tazminat karşılığı,
- Dava karşılığı,
- Yeniden yapılandırmaya ilişkin karşılıkları,
- Çevre düzenleme karşılığıdır.

• **Garanti Satış Karşılığı:** İşletmeler sattıkları ürünler için garanti veriyorsa ortaya çıkacak hasar ve onarım maliyeti için garanti satış karşılığı ayrılması gerekmektedir. Bu karşılık gideri, geçmiş deneyimlerinden analiz edilerek hesaplanır (Örten ve diğerleri, 2008: 576).

Onarım maliyet tutarı ürün satışı yapıldıktan sonra karşılık ayrılmalıdır. Muhasebenin ihtiyatlılık ve dönemsellik kavramı gereği de karşılık ayrılması gerekmektedir. Fakat vergi mevzuatına göre gider yapabilmek için garanti maliyetinin oluşması gerekmektedir. Garanti yükümlülüğü meydana geldiği dönem içerisinde ayrılması gerekmektedir. Bu yükümlülük o dönemin kar ve zararın doğru raporlanması için satışın gerçekleştiği dönemde hesaplanmalıdır (Karabınar, 2012: 3).

Standarda göre satış yapıldıktan sonra garanti satış karşılığı ayrılmaktadır. Vergi mevzuatına ve standarda göre bu farklılıklar, özellikle finansal tablo kullanıcılarını ve şirket yöneticilerini yanıltmaktadır.

Garanti karşılık tutarının o dönem içinde ayırmamak, işletmenin karının olduğundan daha yüksek görünmesini sağlamaktadır (Foley, 2018).

Kıdem Tazminat Karşılığı: İş kanunlarının kapsamında iş sözleşmesinin sona ermesi durumunda işveren tarafından işçiye, brüt tutar (30 günlük) üzerinden ödenen tutara kıdem tazminatı denir. Bu karşılık tutarını ayırmak için TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar standardına göre aktüeryal ve finansman gider kalemleri kullanılmaktadır (Yılmaz, 2014 :231).

Vergi mevzuatına göre kıdem tazminat karşılığı ayırmak için fiilen bu tutarın ödenmesi şartı getirilmiştir. Yani kıdem tazminatı karşılığı ödemenin yapıldığı o dönem içerisinde muhasebeleştirilmektedir (Kaygusuzoğlu, 2010: 184).

Vergi mevzuatında kıdem tazminatının ödenmesi durumunda vergiden indirilecek giderdir. Finansal tablolara raporlanan bu tutar kanunen kabul edilmeyen gider niteliğindedir (Özdemir ve Varıcı, 2015: 170).

Kıdem tazminat karşılığı işletmenin öncesinde bu tutarı hesaplayarak ileride yapacağı gider hakkında önlem almasını sağlamaktadır. İşletme her yıl sonunda karşılık tutarını hesaplamalı ve raporlara yansıtmalıdır.

Dava Karşılığı: İşletme aleyhine açılmış davalar için finansal tablolarında karşılık ayırmalıdır. Karşılık giderinde; davanın meydana gelme tarihi, güvenilir şekilde tahmin edilir olması, davanın olumsuz sonuçlanma olasılıkları hesaplanmalıdır (Türel, 2019).

Vergi mevzuatına göre dava karşılığı ayırmak için davanın açılması gerekmektedir. Bu yükümlülük tutarı kesinleştiğinde ve dava kaybedildiğinde muhasebeleştirilir (Şen ve Özbirecikli, 2018: 477).

Örnek 5: Marketler zinciri Jasminum Rose adında işletmeye fahiş fiyatlardan dolayı rekabet soruşturması kapsamında idari para cezası kesilmiştir. Dava sonucu mahkeme 100.000 TL ceza verdiği açıklamıştır. Kararın iptali için şirket dava açılacağını belirtmiştir. Fakat davanın sonuçlanması üç yıl sonra karara bağlanacağı açıklanmıştır. Bu tutar kadar karşılık ayrılmaktadır.

Muhasebe standardına göre, işletmeden muhtemel zarar çıkışı gerçekleşeceğinden aşağıdaki kayıt işlemi yapılır.

XX/XX/20XX

659 DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR 100.000

379 DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI 100.000

Vergi mevzuatına göre, kanunen kabul edilmeyen gider olduğundan vergi matrahına eklenmesi için kayıt işlemi aşağıdaki gibi yapılır.

XX/XX/20XX

900 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDER. 100.000

901 KANUNEN KABUL EDİLMEYEN GİDER 100.000

Koşullu Yükümlülük Dava Karşılığı: Bir işletme bir dava sonucunda avukatın davayı kaybetme olasılığını %20 olarak tahmin etmektedir. Masrafa maruz kalınması muhtemel değildir. İşletme böyle bir durumda finansal tablolarında dipnotlarda koşullu yükümlülük olarak açıklaması yeterlidir. Burada kaybetme olasılığı %50'den az olduğu için yükümlülük tutarı doğru ölçülemez (Damnoenwong , 2021) .

Yeniden Yapılandırma İle İlgili Karşılıklar: TMS 37'e madde 10'a göre, yönetim tarafından planlanan ve işletme tarafından yapılmakta olan faaliyetin kapsamı veya faaliyetin ifa şeklinden herhangi birinin değişmesi sonucunu doğurur.

TMS 37 madde 83'e göre, standarda göre bazı giderler yeniden yapılandırmadan doğan giderler değildir. Bunlar, devam eden personelin eğitilmesi, yeni sistemler için yapılan yatırımlar ve pazarlama giderleri yeniden yapılandırmadan kaynaklanan borç değildir.

TMS 37 madde 70'e göre, yeniden yapılandırma için örnek olaylar; bir iş kolunun satışı ve bitmesi, iş yerlerinin kapatılması ve taşınması, yönetim planındaki değişiklikler ve işletme faaliyet konusunun önemli etkende değişmesi konularıdır (TMS 37, 2019: 9).

Örnek 6: Yeniden yapılandırma ile ilgili karşılık örneği aşağıdaki gibidir (Akbulut, 2012: 884);

Jasminum World Turizm Şirketi 31.12.2020 tarihinde yönetim kurulu kararı ile yeni bir program kabul etmiştir. Bu program turizm şirketinde acente sayısı düşürülecektir. Faaliyet alanı değiştirilecektir. İşten çıkarmalar nedeniyle tazminat ödenecektir. Kalan nitelikli çalışanlar daha dinamik hale getirilecektir. Bu online sistem için şirkete maliyetinin 8.000.000 TL'dir.

Hesaplanması

TMS 37'e göre yeniden yapılandırma karşılık gider tutarı 8.000.000 TL'dir.

Vergi mevzuatına göre yeniden yapılandırma karşılık gider tutarı 0 TL'dir.

TMS 37 karşılık Uygulaması;

Bir iş konunun sona ermesi ve bölgede yer alan iş yerlerinin kapatılması veya ülkeden diğerine taşınması durumu yeniden yapılandırmadır. Muhasebeleştirilmesi için, işlemin gerçekleştirildiğine ilişkin raporlama tarihinde kanuni veya zımni kabulden doğan bir yükümlülüğün oluşması gerekmektedir.

Vergi uygulaması; Vergi mevzuatının 288'inci maddesinde gerçekleşmesi beklenen zararlar için kesinleşmelerine müteakip, gider yazılır ifadesi yer almaktadır. Fakat standart kesinleşmesine gerek kalmadan tahmini öne çıkarmaktadır. Bu tür borçlar vergi kanunlarında doğrudan ödeme esasına göre bağlanmıştır. Bu yüzden muhtemel borç için ayrılan karşılıklar vergi matrahlarından indirim konusu olması söz konusu değildir.

Çevre Zarar Düzenleme Karşılığı: TMS 37 madde 21'e göre çevresel hasarın meydana gelme durumlarında, sonuçların düzeltilmesinde yükümlülük olmayabilir. Fakat yeni kanunda mevcut hasarın düzeltilmesi veya işletmenin sorumluluk yüklendiği durumlarda, hasarın oluşmasında sorumluluk oluşturan bir durum haline gelir (TMS 37, 2019: 6).

İşletme diğer ilgililerden çevre hasarı onarımı için beklediği çevre politika varsa veya işletme çevre yasasını ihmal etme durumu varsa karşılık ayrılır. İşletmelerin özellikle madencilik sektöründe imalat ve üretim yapanlar çevreye verdikleri zararların maliyetlerine katlanması gerekmektedir (Yıldırım, 2016: 1309).

İşletmeler ihtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayırmaktadır. Vergi mevzuatında diğer borçlarda olduğu gibi giderin oluştuğu zaman kayda alınmaktadır. İşletmelerde ileride oluşabilecek giderler için çevre karşılık gideri ayrılmalıdır.

5. SONUÇ

Finansal tablolar, tüm ülkelerde tek muhasebe dili olmasını istemektedir. Bu konu ancak standartlar ile mümkündür. Standartların ortak ilkesi finansal tabloların doğru, net ve ihtiyaca uygun sunum yapmaktır. Karşılıklar konusu burada önemli bir yere sahiptir. Çünkü işletmenin kar/zar durumunu etkilemektedir.

Vergi mevzuatına ve standarda göre karşılığın tanınması ve kaydı finansal tablolarda önemli farklılıklar yaratır.

Karşılıkları diğer borçlardan ayıran en önemli özelliği ise tutarı zamanı belli olmayan borç olmasıdır. Karşılıklar, ilgili olduğu dönemin gideri iken yedek akçeler işletme gideri niteliğinde değildir, dönem karından hesaplanır. Karşılıklıta ise karşılık ayırma işleminin cari dönem içinde ortaya çıkan bir olayın gelecekte kesinleşecek bir giderin oluştuğu döneme çektiği için dönemsellik ile de ilgilidir.

Ülkemizdeki karşılık terimi ise varlıklardaki değerlerdeki değişimleri ve yedek niteliğindeki karşılıklardan bahsedilmektedir. Aslında kullanım amacı, hesaplama yöntemlerinden ve muhasebeleştirilmesine kadar işlemler birbirinden farklılık göstermektedir.

Karşılıkları diğer borçlardan ayırt etmek için sorular sorulabilir:

- Güvenilir şekilde ölçülebilen ve tahmin edilebilen bir yükümlülük mevcut mu?

- Ekonomik fayda işletme dışında çıkması olası mı?
- İşletmenin raporlama dönemi sonunda geçmiş olaylardan kaynaklanan bir yükümlülük mevcut mu?

Standartta göre; eğer bu soruların cevabı evet ise karşılık tutarı hesaplanır. Eğer yükümlülük tutarı ölçülemiyorsa bu bir koşullu borçtur. Dipnotlarda açıklanması gerekmektedir.

Vergi mevzuatında kayıt giderlerde bazılarında ödeme bazılarında tahakkuk esasına göre yapılabilmektedir. Hâlbuki karşılıklar işletmenin gelecekteki zararlarını karşılamak adına aldığı bir önlemdir. Ödeme ve tahakkuk esasına göre değildir. Örneğin; garanti satış, dava, çevre düzenleme, tazminatlar ilgili nasıl hesaplanacağına konusunda kesin bir hüküm yoktur. Bu konuda mevzuatın bahsedildiği 288.madde tekrar bakılmaktadır.

Sonuç olarak, karşılıklar finansal tablo kullanıcılarına doğru ve gerçek bilgi sunmak adına tüm karşılıklar ayrılmalıdır. Muhasebe Genel Tebliği'nde açıklandığı üzere; işletmenin karını keyfi bir şekilde azalmak veya karının diğer döneme aktarmak için kullanılmamalıdır. Dönemsellik ve ihtiyatlılık ilkeleri gereği ilgili gider o dönem içerisinde ayrılmalıdır. Standart için karşılıklar konusu hesaplama yöntemleri ve farklıları tespit edilmiştir. Fakat vergi mevzuatında karşılıklar ile ilgili gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Onay: Bu makale, insan veya hayvanlar ile ilgili etik onay gerektiren herhangi bir araştırma içermemektedir.

Yazar Katkısı: Yasemin Gül (% 100)

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author(s) declare that there is no conflict of interest.

Funding: The author(s) received no financial support for the research, authorship and/or publication of this article.

Ethical Approval: This article does not contain any studies with human participants or animals performed by the authors.

Author Contributions: Yasemin Gül (100%)

KAYNAKÇA

- Akbulut, A. (2012). *Karşılaştırılmalı TMS/TFRS-vergi uygulamaları ve sonuçları*. Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Aköz, M. (2019, 01 01). *TMS 37 karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklar standardı*. Muhasebe, Şirket Değerleme, Tasarım ve Felsefe: <http://www.meltemakoz.com/archives/518> adresinden alındı
- Aslanertik, E. (2021). *Karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklar*. Erişim adresi: <http://danismend.com/kategori/altkategori/karsiliklar-kosullu-borclar-ve-kosullu-varliklar/>
- Ataman Akgül, B. (2004). *Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'de uygulama etkinliğine ilişkin bir araştırma*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Bozkurt, İ. (2013). *Türkiye muhasebe standartları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bozkurt, H. (2013). *Şirketlerde yedek akçe*. Erişim adresi: <https://www.muhasebedr.com/sirketlerde-yedek-akce/> adresinden alındı
- Damnoenwong, K. S. (2021). *RSM Global. IAS 37 provisions, contingent liabilities & contingent assets*: Erişim adresi: <https://www.rsm.global/thailand/insights/rsm-focus/rsm-audit-firm-thailand-article-2-november-2021-article-based-silvias-one-which>
- Deloitte. (2021). *IAS 37—provisions, contingent liabilities and contingent assets*. Erişim adresi: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias37>

-
- Foley, C. (2018). *IAS 37 – Provisions, contingent liabilities and contingent assets*. Erişim adresi: <https://www.cpaireland.ie/CPAIreland/media/Education-Training/Study%20Support%20Resources/2019%20Articles/F2-Fin-Acc-IAS-37-Conor-Foley.pdf>
- Gençoğlu, G. Ü. (2007). *Türkiye muhasebe standartları ve uygulamalar*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Karabınar, S. (2012). *Karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklar standardı*. Erişim adresi: <http://www.dt-audit.com/dosyalar/Egitim/Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/1.Hafta/B%C3%96L%C3%9CM%2011%20KAR%C5%9EILIKLAR,%20KO%C5%9EULLU%20BOR%C3%87LAR%20VE%20KO%C5%9EULLU%20VARLIKLAR%20STANDARTI.pdf>
- Mahutova, S. (2015). *CPDbox*. IAS 37 Provisions,contingent liabilities and contingent assets: <https://www.cpdbox.com/ias-37-provisions-contingent-liabilities-contingent-assets/> adresinden alındı
- Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2008). *Türkiye muhasebe-finansal raporlama standartları uygulama ve yorumları*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özdemir, F. S., ve Varıcı, İ. (2015). TMS 19 çalışanlara sağlanan faydalar standardı kapsamında kıdem tazminatı: müessesesi ve muhasebe kayıtları: ilk geçiş yönüyle örnek işletme uygulaması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15.
- Özkan, Ö., ve Kocamış, T. U. (2011). Karşılıklar Standardı ile Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na Göre karşılık kavramının incelenmesi ve muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, (103), 191-214.
- Özkan, U. A. (2000). Karşılıklar ve muhasebe uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (16),179-201.
- Sağlam, P., Eflatun, A. O., ve Yolcu, M. (2018). *Örneklerle UFRS kayıtları*. Ankara: Muhasebe Kitapları İnternet Yayıncılık.
- Sevilengül, O. (2020). Muhasebede karşılıklar. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22(1),21-37.
- Şen, İ. K., ve Özbirecikli, M. (2018). BOBİ FRS'nin Muhasebe uygulamalarına getirdiği değişiklikler. 462-484.
- Şavlı, T. (2014). *Uluslararası /Türkiye Finansal Raporlama Standartları*. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
- TMS 37. (2019). *Kamu Gözetimi Kurumu*. Erişim adresi: https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2021/K%C4%B1m%C4%B1z%C4%B1_Kitap/TMS%2037.pdf adresinden alındı
- Ulusoy, Y., ve Tuncer, S. Ç. (2017). Yedek akçeler. *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. ŞerefERTAŞ'a Armağan*, 19(Özel Sayı-2017), 1971-1996.
- V.U.K. (1961, 1 4). *Vergi Usul Kanunu*. 01 01, 2021 tarihinde mevzuat.gov.tr Resmi Gazete Sayı :10703 s.3476-3538 Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.213.pdf>
- Yıldırım, R. K. (2016). TMS 37-Karşılıklar, şarta bağlı yükümlülükler ve şarta bağlı varlıklar standardında çevresel düzenleme karşılığının incelenmesi ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Araştırmalar*, 9(44), 1306-1315
- Yılmaz, E. (2014). TMS 19 standardında kıdem tazminatları karşılığının muhasebeleştirilmesi. *Vergi Raporu*, (183), 219-231.
-

SUMMARY

According to the concept of prudence contained in accounting, enterprises are allocated provisions for possible expenses. This expense should be eliminated in the period to which it belongs in accordance with the principle of periodicity. As the basic concepts of accounting are indicated, provisions should be allocated for the future expenses of the enterprise. Provisions have an important place in terms of accurately and reliably reflecting the financial statements of the enterprise. Because the enterprise significantly affects the state of the profit and loss statements. It also misleads financial statement readers. The definition of a provision can be made according to the standard as follows. They are obligations, the amount and time of which are uncertain, arising from an event that occurred at the enterprise in the past. If the amount of the obligation is less likely to be realized, the footnotes are explained. Since its time and amount are uncertain, it becomes a conditional obligation. In this way, investors and financial statement readers are informed about the occurrence and non-occurrence of provisions. The definition of the provision is explained as follows according to the tax legislation. It is expected that the expense will be realized in order to write off the provisions as expenses. Like other doubtful receivables, a definition of the exact provision is not made. The subject of the provisions mentioned here are those that cause a change in the book value. That is, stock impairment and securities impairment, etc. they are reciprocal types.

The purpose of this study is to compare the provisions contained in the Turkish Accounting Standards and the provisions contained in the tax legislation with the help of calculation methods and case studies. Differences in tax legislation are explained with the help of examples. While it is expected that expenses will be incurred in order to allocate provisions in the tax legislation, no such conditions are expected for the standard. Possible debt obligations are examined according to tax and standard. In addition, differences in provisions from other obligations have been revealed. As for the difference between accrual and trade debt, the time amount of the amount of liability is unclear. The most obvious difference from these debts is that the invoice for the debt has not been issued and has not been paid. The issue of provisions is considered within the framework of the “TAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets” standard. This standard details the definition of the provision, measurement methods, accounting conditions and differences from the liabilities. In particular, the formula of net present value and expected value method is used when calculating the provision amounts. In addition, it allows users of financial statements to disclose their time and amounts in the annexes to the statements. According to the tax procedure code, there is no definite provision for the provision of provisions. It is not tied to a rule and is left discretionary. Examples of possible debts are compared according to the tax legislation and the standard. When evaluating for a different standard for the standard, the only item for possible arrears for tax legislation is also described. In particular, there seems to be a difference in the provision for severance pay. In the tax legislation, the provision is calculated when the employee's work ends, and work is carried out for the standard every year in exchange for severance pay. The amount of the provision for the sale of the warranty is also fixed when the cost of repair and maintenance occurs. However, this expense should be calculated after the guaranteed product sale for the standard has been made. The subject of the claim is also written off as an expense when the case is concluded for tax legislation. For the standard, the amount of liability is calculated in accordance with the lawsuit when the lawsuit is filed. In the same way, environmental regulation provisions and restructuring provision expenses are also possible debts. According to these examples, it has been determined that expenses should be incurred to separate provisions in the tax legislation. For the standard, the provision is allocated according to the probability of occurrence.

The concept of prudence and periodicity, which is one of the main responsibilities of accounting, will not be applied if the provision is not allocated according to the tax legislation. It will cause unhealthy reporting in the financial statements of the enterprise. He will not be able to calculate his risks for possible future debts. In order to eliminate this complexity, the issue of provisions in the tax legislation should be linked to a definite provision. Unless the final provision is made in this way, it will not have provided accurate, reliable and clear information for the financial statements. To resolve the issue of provisions, a law should be adopted in the tax legislation. In this law, the conditions of reciprocity and non-reciprocity should be clearly stated.